

Διαμεσολαβητές για μια καινούργια ζωή (Α)

Της Βίκυς Κατεχάκη

«Τα πρώτα χρόνια έβλεπα τα παιδιά να έρχονται στα κάγκελα του σχολείου. Τους ρωτούσα: “Γιατί δεν έρχεστε μέσα;”. “Γιατί δεν με αφήνουν οι γονείς μου”. Σήμερα είναι όλα πιο απλά. Θα πάω στο σπίτι, θα πω ότι έχει έρθει η ώρα της εγγραφής και το παιδί θα ξεκινήσει στην πρώτη τάξη», λέει η διευθύντρια του 7ου Δημοτικού Σχολείου Ασπροπύργου.

Από τη λεωφόρο NATO ο δρόμος που οδηγεί προς τη Νέα Ζωή δεν έχει ονομασία. Εδώ δεν υπάρχουν διευθύνσεις. Υπάρχουν παραπήγματα με μουσαμάδες, λακκούβες και σκουπίδια στους δρόμους, μυρωδιά από καμένα λάστιχα και καλώδια στην ατμόσφαιρα. Σε αυτήν τη συνοικία του Ασπροπύργου, που οι εικόνες της μοιάζουν να είναι βγαλμένες από ταινία, τα παιδιά ζουν μία όχι και τόσο παιδική ζωή. Ανεβαίνουν σε αυτοσχέδια τρίκυκλα, φορτωμένα με κάθε είδους «πολύτιμα αντικείμενα» που βρίσκουν στη χωματερή, οδηγούν αυτοκίνητο από τα δέκα τους χρόνια και, αντί για παιχνίδι, μαθαίνουν πώς να μεγαλώνουν τα μικρότερα αδέρφια τους. Η ζωή των Ρομά, όπως περίπου τη γνωρίζουμε. Κι όμως, κάποιοι ονειρεύονται να την αλλάξουν, να την κάνουν καλύτερη για εκείνους και τα παιδιά τους.

«Μεγάλωσα σε παράγκα, αλλά δεν θέλω το ίδιο για τον γιο μου. Θέλω να του εξασφαλίσω ένα σπίτι και να τον μεγαλώσω με αξιοπρέπεια. Είναι επτά χρονών και πηγαίνει στο Δημοτικό. Θέλω να συνεχίσει στο γυμνάσιο και το λύκειο και να σπουδάσει. Μόνο έτσι θα καταφέρει να πάει ψηλά στη ζωή του». Ο Βαλάντης Αναστασόπουλος είναι 27 χρονών και ένας από τους λίγους Ρομά της γενιάς του που κατάφερε να τελειώσει το Δημοτικό. Στη Νέα Ζωή τον σέβονται όλοι γιατί έχει τον ρόλο του διαμεσολαβητή. Είναι δηλαδή εκείνος που ενημερώνει για τους εμβολιασμούς των παιδιών, για τα δικαιώματα των μελών της κοινότητάς του στα προγράμματα κοινωνικής στήριξης, αλλά και εκείνος που συνοδεύει τα παιδιά στο σχολείο, φροντίζοντας να μην υπάρχουν διαρροές. «Εδώ και πέντε χρόνια συνεργάζομαι με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, έχοντας αναλάβει να συγκεντρώνω κάθε πρωί όλα τα παιδιά του γυμνασίου», λέει στην «Κ» ο Βαλάντης. «Το κάνω με μεγάλη αγάπη. Μου είναι εύκολο γιατί εμένα με ακούν στη γειτονιά. Τους λέω “για να βρείτε δουλειά, πρέπει να βγάλετε το σχολείο” και οι γονείς το έχουν καταλάβει πια. Άλλωστε, τα παλιοσίδερα δεν έχουν πια δουλειά», μας εξηγεί.

Τη διαμεσολάβηση ο Βαλάντης τη μοιράζεται με τη Δέσποινα – εκείνη έχει αναλάβει τα παιδιά του Δημοτικού. Είναι 48 ετών και μάλιστα η πρώτη Ρομά που εγκαταστάθηκε στον Ασπρόπυργο στις αρχές της δεκαετίας του '90. Εργάζεται στο μεροκάματο πουλώντας ρούχα και απορρυπαντικά με το φορτηγάκι της οικογένειας, ωστόσο η δουλειά της διαμεσολάβησης της «δίνει φτερά», καθώς η ίδια δεν πήγε ποτέ σχολείο. «Δεν ξέρεις τι σημαίνει να μη γνωρίζεις γράμματα», μου λέει. «Στην εποχή μου δεν υπήρχαν διαμεσολαβητές, δεν νοιαζόταν κανένας. Τώρα ενδιαφέρεται και το πανεπιστήμιο, αυτό είναι σημαντικό. Και βλέπω μία πρόοδο. Τα παιδιά μαθαίνουν να μιλούν ελληνικά και να φωνάζουν “μαμά”, λέξη που δεν άκουγα ποτέ εδώ στον καταυλισμό», εξηγεί.

Τα αποτελέσματα είναι θετικά. Αλλά η προσπάθεια πιστώνεται στην καλή συνεργασία με το σχολείο. Εκεί, είναι η Ματίνα Βαβούλη, επί 25 χρόνια διευθύντρια στο 7ο Δημοτικό Σχολείο Ασπροπύργου. Όταν πρωτοπήγε στο σχολείο, οι μαθητές που προέρχονταν από την κοινότητα των Ρομά ήταν μόλις τέσσερις. Σήμερα το σχολείο έχει 320 παιδιά και η συντριπτική πλειονότητα είναι Ρομά. «Τα πρώτα χρόνια έβλεπα τα παιδιά να έρχονται στα κάγκελα του σχολείου. Τους ρωτούσα: “Γιατί δεν έρχεστε μέσα;”. “Γιατί δεν με αφήνουν οι γονείς μου”. Ξεκίνησα λοιπόν τις επισκέψεις στα σπίτια τους και, ύστερα από πολλή συζήτηση, άρχισαν δειλά δειλά να στέλνουν τα παιδιά τους. Σήμερα είναι όλα πιο απλά. Θα πάω στο σπίτι, θα πω ότι έχει έρθει η ώρα της εγγραφής και το παιδί θα ξεκινήσει στην πρώτη τάξη», μας λέει.

Η ίδια έχει αναλάβει παράλληλα με τον δύσκολο ρόλο της εκπαιδευτικού και αυτόν της κοινωνικής λειτουργού, αλλά και της ψυχολόγου. Κάθε παιδί έχει πίσω του μία μικρή ή μεγάλη ιστορία, μας αναφέρει, όπως οι περιπτώσεις τεσσάρων μαθητών της που βρίσκονται υπό δικαστική επιμελητεία. «Έρχονται κάποιες φορές τα παιδιά χωρίς να έχουν διαβάσει. “Γιατί δεν διάβασες;”. “Γιατί η μαμά μου μπήκε φυλακή”. Τα παιδιά το λένε πάρα πολύ φυσικά αυτό. Σε αυτό το σχολείο έχουμε μαθητές που δεν ζουν την παιδική τους ηλικία και που έχουν ανάγκη την υποστήριξή μας», λέει η κ. Βαβούλη.

Τα παιδιά μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, σε ένα σύστημα που έχει δημιουργηθεί για μαθητές με μητρική την ελληνική γλώσσα. Είναι ενθαρρυντικό λοιπόν ότι η σχολική διαρροή έχει περιοριστεί τα τελευταία χρόνια στο 10%. Εξίσου ενθαρρυντικό είναι ότι όλο και περισσότερα αγόρια αποφοιτούν από το τεχνικό λύκειο, καθώς και ότι δέκα κορίτσια φοιτούν σήμερα στο γυμνάσιο της περιοχής, κάτι που δεν συνέβαινε παλαιότερα. «Όνειρό μου είναι να δω έναν μαθητή μου στο πανεπιστήμιο. Αλλά αυτό δεν μπορώ να το πετύχω μόνη μου», τονίζει η διευθύντρια και καταλήγει: «Λέμε στα παιδιά “συνεχίστε και στο λύκειο” και μας ρωτούν “και μετά σε ποια δουλειά θα πάμε;”. Δεν υπάρχουν δουλειές για τους Ρομά. Το κράτος θα πρέπει να μεριμνήσει μέσα από ειδικά προγράμματα να απασχολήσει τα νέα παιδιά, μειώνοντας έτσι το χάσμα του κοινωνικού αποκλεισμού».

Καθημερινή 15.11.2017

Δείτε το βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=byuw-ttyuxk&t=101s>

360° Οι «φαβέλες» της Αττικής

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ ΤΩΝ ΡΟΜΑ (B)

Ο οδηγός «**Guide for Roma school mediators/assistants**» (Οδηγός για τους σχολικούς διαμεσολαβητές/βοηθούς των Ρομά) που εκπόνησε το Συμβούλιο της Ευρώπης απευθύνεται κυρίως σε όλες τις κατηγορίες προσωπικού της κοινότητας των Ρομά που εργάζονται για τη βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης των παιδιών Ρομά. **Στόχος του είναι να παρέχει στο προσωπικό μεγάλο εύρος εργαλείων και πρακτικών κατευθυντήριων γραμμών που μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά πλαίσια.** Ο οδηγός εξετάζει τα προφίλ των σχολικών διαμεσολαβητών και των βοηθών, καθώς και τον ρόλο τους στη διευκόλυνση των σχέσεων μεταξύ του σχολείου και της κοινότητας των Ρομά, μεταξύ των εκπαιδευτικών και του άλλου σχολικού προσωπικού και των γονέων παιδιών Ρομά. Το περιεχόμενο του οδηγού έχει σχεδιαστεί συνεπώς προκειμένου να συμβάλει στη βελτίωση του έργου των διαμεσολαβητών και των βοηθών των Ρομά και να μειώσει τις επιπτώσεις τυχόν ανεπιθύμητων ενεργειών παρέχοντας δομημένες, καθημερινές δραστηριότητες και επισημαίνοντας τις πτυχές της διαμεσολάβησης που συχνά δεν χρησιμοποιούνται στην πράξη.

<https://www.schooleducationgateway.eu/el/pub/resources/toolkitsforschools/detail.cfm?n=311>

https://www.schooleducationgateway.eu/files/esl/downloads/07_Guide_for_Roma_School_Mediators.pdf

Διαμεσολαβή: παρεμβαίνω ανάμεσα σε πρόσωπα, ομάδες, κράτη κτλ. για επίλυση διαφορών ή επίτευξη συμφωνίας: *Διαμεσολάβησε για την επίτευξη συμφωνίας ανάμεσα στις αντιμαχόμενες ομάδες του κόμματος. || Ο κριτικός διαμεσολαβεί ανάμεσα στο συγγραφέα και στους αναγνώστες.*

Παρατηρήσεις:

1. Ποιος είναι σύμφωνα με το κείμενο (A) ο ρόλος του διαμεσολαβητή; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.
2. Θεωρείτε ότι ο τίτλος του κειμένου είναι κατάλληλος, για να αποδώσει το περιεχόμενό του;
3. Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι ο συγγραφέας επιχειρεί να επηρεάσει τους αναγνώστες του;

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

...Ανεκάλεσα εις τήν μνήμην μου ὅλας τάς πρὸς τήν μητέρα τρυφερότητας καὶ θωπείας μου. Προσεπάθησα νὰ ἐνθυμηθῶ μήπως τῆς ἑπταισά ποτέ, μήπως τήν ἀδίκησα, ἀλλὰ δέν ἠδυνήθην. Ἀπεναντίας εὗρισκον, ὅτι ἀφ' ὅτου ἐγεννήθη αὐτή ἡ ἀδελφή μας, ἐγώ, ὄχι μόνον δέν ἠγαπήθην, ὅπως θά τό ἐπεθύμουν, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτό παρηγκωνιζόμενον ὀλονέν περισσότερον. Ἐνθυμήθην τότε, καί μοι ἐφάνη ὅτι ἐνόησα, διατί ὁ πατήρ μου ἐσυνήθιζε νὰ μέ ὀνομάζῃ «τό ἀδικημένο του». Καί μέ ἐπῆρε τό παράπονον καί ἤρχισα νὰ κλαίω. Ὡ! εἶπον, ἡ μητέρα μου δέν μέ ἀγαπᾷ καί δέν μέ θέλει! Ποτέ, ποτέ πλέον δέν πηγαίνω εις τήν ἐκκλησίαν! Καί διηυθύνθην πρὸς τήν οἰκίαν μας, περίλυπος καί ἀπηλπισμένος.

Ἡ μήτηρ μου δέν ἤργησε νὰ μέ ἀκολουθήσῃ μετὰ τῆς ἀσθενοῦς. Ἐπειδή ὁ ἱερεὺς, ὅστις, παραχθεις ὑπὸ τῶν κραυγῶν μου, ἐμβῆκεν εις τήν ἐκκλησίαν, ὅταν εἶδε τήν ἀσθενῆ, συνεβούλευσε τήν μητέρα μου νὰ τήν μετακομίσῃ.

— Ὁ Θεός εἶναι μέγας, θυγατέρα, τῇ εἶπε, καί ἡ χάρις του φθάνει εις ὅλη τήν οἰκουμένη. Ἄν εἶναι γιά νὰ γιάνῃ τό παιδί σου θά τό γιάνῃ καί στό σπίτι σου. Δυστυχῆς ἡ μήτηρ ἣτις τόν ἤκουσε! Διότι αὐτοί εἶναι οἱ τυπικοί λόγοι μέ τούς ὁποίους οἱ ἱερεῖς ἀποπέμπουσι συνήθως τούς ἐτοιμοθανάτους, διά νὰ μή ἐκπνεύσουν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καί βεβηλωθῇ ἡ ἱερότης τοῦ τόπου.

Ὅταν ἐπανεῖδον τήν μητέρα μου, ἦτον [ὑπὲρ ποτε](#)⁵⁰ θλιβερά. Ἀλλὰ πρὸς ἐμέ ἰδίως ἐφέρθη μέ πολλήν γλυκύτητα καί προσήνειαν. Μέ ἔλαβεν εις τήν ἀγκάλῃν της, μ' ἐθώπευσε καί μ' ἐφίλησε τρυφερά καί ἐπανειλημμένως. Ἐνόμιζες ὅτι προσεπάθει νὰ μ' [ἐξιλέωσῃ](#).⁵¹

Ἐν τούτοις ἐγώ τήν νύκτα ἐκείνην οὔτε νὰ φάγω ἠμπόρεσα, οὔτε νὰ κοιμηθῶ.

Ἐκοιτόμην εις τό στρῶμα μέ [καμμουμένους](#)⁵² ὀφθαλμούς, ἀλλ' ἔτεινον τά ὦτα προσεκτικά πρὸς πᾶσαν κίνησιν τῆς μητρός μου, ἡ ὁποία, ὅπως πάντοτε, ἠγγρύπνει παρά τό προσκεφάλαιον τῆς ἀσθενοῦς.

Θά ἦτον ἴσως μεσάνυκτα ὅταν ἤρχισε νὰ πηγαινοέρχεται εις τό δωμάτιον. Ἐνόμιζον ὅτι ἔστρωνε νὰ κοιμηθῇ, ἀλλ' ἠπατώμην. Διότι μετ' ὀλίγον ἐκάθησε καί ἤρχισε νὰ μοιρολογῇ χαμηλοφώνως.

Ἦτο τό μοιρολόγι τοῦ πατρός μας. Πρὶν ἀσθενήσῃ ἡ Ἄννιᾶ, τό ἔψαλλε πολὺ συχνά, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἀσθένησε, τό ἤκουον διά πρώτην φοράν.

Τό μοιρολόγιον τοῦτο ἐσύνθεσεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρός μου, κατὰ παραγγελίαν αὐτῆς, ἠλιοκαῆς ρακένδυτος «Γύφτος», γνωστός εις τὰ περίχωρά μας διά τήν δεξιότητα εις τό στιχοργεῖν αὐτοσχεδίως.

Μοι φαίνεται, ὅτι βλέπω ἀκόμη τήν μαύρην καί λιγδεράν κόμην, τούς μικροὺς καί φλογερούς ὀφθαλμούς καί τ' ἀνοιχτά καί τριχωμένα στήθη του.

Ἐκάθητο [ἐνδοθεν](#)⁵³ τῆς [αὐλείου ἡμῶν θύρας](#),⁵⁴ περιστοιχισμένος ὑπὸ τῶν χαλκῶν ἀγγείων, ὅσα ἐσύναζε διά νὰ [γανώσῃ](#).⁵⁵ Καί, μέ τήν κεφαλήν κεκλιμένην ἐπὶ τοῦ ὤμου, συνῶδευε τόν πένθιμον αὐτοῦ σκοπόν μέ τούς κλαυθμηροὺς ἤχους τῆς τριχόρδου του λύρας.

Πρό αὐτοῦ ἡ μήτηρ μου ὀρθία ἐβάσταζε τὴν Ἀννιώ εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ ἤκουε προσεκτικὴ καὶ δακρῦουσα.

Ἐγὼ τὴν ἐκράτουν σφιγκτὰ ἀπὸ τοῦ φορέματος καὶ ἔκρυπτον τὸ πρόσωπόν μου εἰς τὰς πτυχὰς αὐτοῦ, διότι ὅσον γλυκεῖς ἦσαν οἱ ἦχοι ἐκεῖνοι, τόσον φοβερὰ μοὶ ἐφαίνετο ἡ μορφή τοῦ ἀγρίου των ψάλτου.

Ὅταν ἡ μήτηρ μου ἔμαθε τὸ θλιβερόν αὐτῆς μάθημα, ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἄκρον τῆς [καλύπτρας](#)⁵⁶ της καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀθίγγανον δύο «[ρουμπιέδες](#)». ⁵⁷ — Τότε εἴχομεν ἀκόμη ἀρκετούς. — Ἐπειτα [παρέθηκεν](#)⁵⁸ εἰς αὐτόν ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ὄ,τι [προσφάγιον](#)⁵⁹ εὐρέθη πρόχειρον. Ἐνῶ δέ ἐκεῖνος ἔτρωγε κάτω, ἡ μήτηρ μου εἰς τὸ «ἀνῶγι» ἐπανελάμβανε τὸ [ἐλεγεῖον](#)⁶⁰ κατ' ἰδίαν διὰ νὰ τὸ στερεώσῃ εἰς τὴν μνήμην της. Καὶ φαίνεται ὅτι το εὔρε πολύ ὥραϊον. Διότι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ [Κατσιβελος](#)⁶¹ ἀνεχώρει, ἔδραμε κατόπιν του καὶ τῷ ἐχάρισεν ἕν ἀπὸ τὰ «[σαλιβάρια](#)»⁶² τοῦ πατρὸς μου.

— Θεὸς σχωρέσοι τὸν ἄνδρα σου, [νύφη](#)⁶³ ἐφώνησεν ἔκθαμβος ὁ ραψωδός, καὶ φορτωθεὶς τὰ χάλκινά του σκεύη ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς μας.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἐλεγεῖον ἐμοιρολόγει κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἡ μήτηρ μου....

Γεώργιος Βιζυηνός

Διαβάστε το διήγημα στον παρακάτω σύνδεσμο:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C132/638/4103,18807/>

Παρατηρήσεις:

Λαμβάνοντας υπόψη τους κειμενικούς δείκτες, να παρουσιάσετε την εικόνα του «Γύφτου» στο απόσπασμα του διηγήματος «Το αμάρτημα της μητρός μου» του Γ. Βιζυηνού.